

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО
СТОПАНСТВО

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD
ECONOMY

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ ВАРНА

Вх. № РД 00-484 | 11.04.2022г.

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”,
по обявена процедура от Икономически университет – Варна

1. Обща информация

Изготвил рецензията: проф. д.н. Таня Петрова Парушева

УНСС – София, катедра „Икономика на туризма”

Област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”

Професионално направление 3.8. „Икономика”

Научна специалност „Икономика и управление (туризъм)”

Основание за написване на рецензията: Заповед № РД-06-42/07.03.2022 г. на Ректора на Икономически университет – Варна за назначаване на Научно жури и решение от първото заседание на Научното жури на 15.03.2022 г.

Автор на дисертационния труд: Лиляна Петрова Бърдурова – задочен докторант в катедра „Икономика и организация на туризма” при Икономически университет – Варна

Тема на дисертационния труд: „Икономическа ефективност на морски хотелски комплекс”

Научни ръководители: проф. д-р Стоян Петков Маринов и доц. д-р Радан Василев Милянов

2. Данни за дисертанта

Лиляна Бърдурова завърши Икономически университет – Варна, ОКС „Бакалавър”, специалност „Счетоводство и контрол” (2004 г.). Придобива ОКС „Магистър” по специалност „Счетоводство и контрол” също в Икономически университет – Варна (2005 г.) и по специалност „Право” във Варненски свободен университет (2010 г.).

Профессионалното ѝ развитие започва като администратор в хотел „Мимоза”, к.к. „Златни пясъци” (2003 г.) Продължава работа като администратор в хотел

„Иберостар Обзор Бийч”, к.к. „Златни пясъци”; оперативен счетоводител в „Ригелс” ООД (2005 – 2008 г.); главен счетоводител в „Аладжо Г” ЕАД – казино „Астера”, к.к. „Златни пясъци” (2008 – 2012 г.); юрисконсулт в „Астера Г” ЕАД – хотел „Атлас”****, к.к. „Златни пясъци” (2013 г.); главен счетоводител в „Атлас Г” ЕАД – хотел „Атлас”****, к.к. „Златни пясъци” (2013 – 2018). От месец май 2018 г. до момента е главен счетоводител в „Графит Галери” ЕООД – Хотел-галерия Графит, Варна.

Била е хоноруван асистент в Колеж по туризъм Варна към Икономически университет – Варна. Провеждала е семинарни занятия по „Счетоводство на туристическото предприятие”. Притежава умения за работа със счетоводни софтуери и хотелски резервационни системи. Владее английски и немски език.

Лиляна Бърдурова е зачислена в **задочна докторантura** със заповед № РД-17-448/03.02.2015 г. на Ректора на Икономически университет – Варна в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.9. „Туризъм”, по докторска програма „Икономика и управление (туризъм)” към катедра „Икономика и организация на туризма”, за срок от **4 (четири) години**, считано от 02.02.2015 г. – 02.02.2019 г.

Завършила работата, предвидена в индивидуалния план. Успешно полага **докторантските изпити**, както следва:

- Теория на управлението – Мн. добър (4.50);
- Управление на туристическото предприятие – Отличен (5.50);
- Методология на научните изследвания – Мн. добър (5.00);
- Английски език – Мн. добър (5.00).

По време на обучението си като докторант, Лиляна Бърдурова е атестирана с **положителна оценка**. Дисертационният труд е обсъден на Катедрен съвет на катедра „Икономика и организация на туризма”, Протокол № 7/22.02.2022 г. Отчислена е с право на защита със заповед № РД 17-312/06.02.2019 г. на Ректора на Икономически университет – Варна, считано от 01.02.2019 г.

Открита е процедура за защита пред Научно жюри, в съответствие с чл. 31, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.

3. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд на докторант Лияна Петрова Бърдукова, авторефератът и научните публикации, свързани с дисертационния труд са резултат от самостоятелно научно изследване. Аргументирано и убедително са откроени **актуалността и значимостта** на изследваната проблематика. Подчертава се, че влошаването на икономическите показатели на хотелските обекти е провокирано от спада в търсения, вследствие на пандемията от COVID-19. Изследването на икономическата ефективност на местата за настаняване е критично важно за навременна промяна на фирмени стратегии и адаптиране на дейността им спрямо новите изисквания на потребителското търсене.

Правилно са разграничени **обектът** на изследване – „морският хотелски комплекс и конкретно хотелски комплекс „Атлас” в к.к. „Златни пясъци” и **предметът** на изследване – „икономическата ефективност на морски хотелски комплекс”. **Основната цел** е ясно и точно дефинирана: „посредством теоретична систематизация, анализ и оценка на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс да бъдат очертани насоки за нейното повишаване по примера на хотелски комплекс „Атлас”. Постигането на целта е осъществено чрез решаването на **5 конкретни изследователски задачи**.

Подходящо е формулирана **изследователската теза**: „икономическата ефективност на морски хотелски комплекс и нейното повишаване са многофакторно обусловени по отношение на разходите и приходите от дейността на обекта”. Правилно са дефинирани **3 работни хипотези**.

Изследователският инструментариум включва използването на набор от **изследователски методи и подходи**, по-важните от които са: теоретичен анализ, сравнителен анализ, метод на индукция и дедукция, подход на обобщаване на данни (DEA). **Информационното осигуряване** на дисертационния труд обхваща различни първични и вторични източници на информация, публични финансови отчети на дружеството, собственик на х.к. „Атлас”. Използвана е специализирана литература, в т.ч. научни трудове на български и чуждестранни автори (предимно на английски език), издания на туристически организации, изследователски агенции, консултантски компании и нормативни актове.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 244 страници. В основния текст са илюстриирани 13 таблици и 13 фигури. Структурата на дисертационния труд е издържана в духа на добре обоснована логика, последователност и връзка между третираните проблеми. Състои се от увод (5 стр.), изложение в три глави (207 стр.), заключение (6 стр.) и използвана литература (15 стр.). Към дисертационния труд са изгответи 3 приложения (11 стр.). Библиографският апарат включва 196 заглавия, от които 175 литературни источника и 21 специализирани интернет сайта.

Докторант Лиляна Бърдурова добре познава тезите и концепциите на утвърдени автори по изследваните проблеми, и успешно ги интерпретира. Литературните източници са ползвани добросъвестно и коректно.

Стилът на дисертационния труд е стегнат и точен. Текстът е написан на научен език. Съдържанието на дисертационния труд свидетелства, че докторант Лиляна Бърдурова е реализирала задълбочено научно изследване и много добро практическо доказателство на авторовите цел и задачи.

В увода е представена логическата рамка на изложението. Обоснована е необходимостта от изследване на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс.

В първа глава на дисертационния труд „Теоретични основи на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс“ са разгледани същността и особеностите на морски хотелски комплекс. Разграничени и дефинирани са термините „курорт“, „туристически комплекс“, „курортен комплекс“ и „хотелски комплекс“. Изведени са критерии и показатели за оценка на икономическата ефективност в туризма. Анализирани са възможностите за инвестиции и икономическа ефективност на морски хотелски комплекс. Разработен е модел за измерване на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс.

Във втора глава на дисертационния труд „Анализ на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс на примера на х.к. „Атлас“ е извършен задълбочен анализ на х.к. „Атлас“ в к.к. „Златни пясъци“. Специално място е отделено на анализа на външната среда на хотел „Атлас“. Вниманието е фокусирано върху SWOT анализа на х.к. „Атлас“. Поставен е акцент върху оценката на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс на примера на х.к. „Атлас“ в к.к. „Златни пясъци“.

В трета глава на дисертационния труд „Препоръки за повишаване на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс по примера на х.к. „Атлас““ са анализирани тенденциите в развитието на хотелиерството в контекста на морския ваканционен туризъм. Посочени са тенденциите в развитието на морските хотелски комплекси в България. Формулирани са препоръки за повишаване на икономическата ефективност на х.к. „Атлас“ в к.к. „Златни пясъци“.

В заключението са обобщени основните анализи и изводи относно икономическата ефективност на морски хотелски комплекс.

Откроените научни и научно-приложни резултати представляват оригинален принос в науката. Те дават основание за извода, че основната цел на дисертационния труд е постигната. Поставените изследователски задачи са изпълнени. Изследователската теза е потвърдена. Формулираните работни хипотези са доказани.

По структура и съдържание, дисертационният труд съответства на изискванията на чл. 34, ал. 2 и ал. 3 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

4. 1. Оценка на автореферата на дисертационния труд

Авторефератът е в обем от 38 страници. Той коректно кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид изследваните проблеми. Лексикалната и стиловата характеристика на текста е издържана и прецизна. Съставен е от 6 части, които включват: 1). обща характеристика на дисертационния труд; 2). структура на дисертационния труд; 3). кратко изложение на дисертационния труд; 4). справка за приносите на дисертационния труд; 5). списък на публикациите по дисертационния труд; 6). декларация за оригиналност.

5. Идентифициране и оценяване на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд

Докторант Лиляна Бърдукова правилно е формулирала приносите в дисертационния труд. Представената справка за приносите оценяваме като коректна и реално отразяваща постигнатите резултати.

По наше мнение, в дисертационния труд ясно се открояват научни и научно-приложни приноси, които могат да бъдат обобщени, както следва:

първо – систематизирана е теорията и са изведени особеностите на инвестициите и икономическата ефективност на морски хотелски комплекс в контекста на разбирането за икономическа ефективност в туризма;

второ – разработен е авторов модел за оценка на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс, на основата на анализ на система от икономически показатели;

трето – извършен е сравнителен анализ на икономическата ефективност на конкретен морски хотелски комплекс (х.к. „Атлас“ в к.к. „Златни пясъци“) чрез систематизиране на количествени и качествени данни от различни информационни източници;

четвърто – формулирани са насоки за увеличаване на икономическата ефективност в морски хотелски комплекс.

6. Публикации и участие в научни форуми

Докторант Лилияна Бърдукова отговаря на **минималните национални изисквания** за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, съгласно чл. 26, ал. 2 и ал. 3 на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Реализирала е **60 точки** от публикации в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томове.

Тя има **6 научни публикации**, пряко свързани с темата на дисертационния труд – **2 статии** (12 стр.) и **4 научни доклада** (27 стр.). Общийят им обем възлиза на **39 печатни страници**.

Първата статия е публикувана на *български език* в сп. „Инфраструктура и комуникации“, УНСС, София и включена в Националния референтен списък (**HPC**). **Втората статия** е на *английски език* в Eastern Academic Journal, включена също в HPC.

Докладите са отпечатани на *български език* в сборници от участие в научни форуми, включени в **HPC**, както следва:

- 1). Международна научна конференция, организирана по случай 20-та годишнина от учредяването на Бургаска асоциация за екологичен и селски туризъм (БАЕСТ) в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас;
- 2). Международна научна конференция на Съюза на учените, Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград;
- 3). Юбилейна международна научна конференция, посветена на 50-годишнината от създаването на специалност „Туризъм“ в Икономически университет – Варна;
- 4). Черноморски туристически форум „България – туристическа дестинация за четири сезона“, Варненска туристическа камара.

Публикациите на докторант Лилияна Бърдурова са представителни и осигуряват достатъчно разпространение на резултатите от изследването сред академичната общност и заинтересованите среди от туристическия бизнес. Научната продукция, посветена на третираната проблематика превишава минималните национални изисквания за присъждане на ОНС „доктор“, според чл. 2б ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и чл. 35, ал. 1, т. 4 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

7. Критични бележки и препоръки

Към дисертационния труд могат да бъдат отправени бележки, които биха подобрили общото представяне на разработката.

1. Изборът на базовия хотел „Касандра Палас“ в Гърция се нуждае от по-подробна и убедителна аргументация (стр. 125).
2. Изводите за икономическата ефективност на морски хотелски комплекс биха били по-убедителни, ако за апробацията на теоретичния модел авторът бе включила и повече хотели от Българското Черноморие, които да послужат като база за сравнение с хотел „Атлас“.

Посочените бележки не намаляват достойнствата на изследването и не влияят върху общата положителна оценка на дисертационния труд, като самостоятелно изследване с безспорни научни и научно-приложни приноси.

Препоръчвам в бъдещата си научноизследователска работа докторант Лилияна Бърдурова да разшири и задълбочи изследванията си и върху проблемите на икономическата ефективност в хотелиерството, обхващайки и останалите видове места за настаняване – планински хотели, градски хотели, мотели, къмпинги и други.

8. Въпроси към дисертанта

Изследваната проблематика поражда следните въпроси за достойна защита:

1. Как се отразяват върху икономическата ефективност на морските ваканционни хотели по Българското Черноморие недостигът на български квалифицирани туристически кадри и вносът на чуждестранни сезонни кадри?
2. Как ще се отрази на икономическата ефективност реализирането на Европейския зелен пакт (Зелената сделка на ЕС)?

9. Заключение

С убеденост давам **положителна оценка** на дисертационния труд на тема „Икономическа ефективност на морски хотелски комплекс”. Потвърждавам, че той изцяло **съответства на изискванията** на ЗРАС в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.

Дисертационният труд е **научноприложно решение** на реален практически проблем с обществена значимост. Докторантът притежава задълбочени теоретични знания по специалност „Туризъм” и способности за провеждане на самостоятелни научни изследвания.

Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземат **решение „ЗА”** присъждането на **образователната и научна степен „доктор”** в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.9. „Туризъм”, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)” на **ЛИЛЯНА ПЕТРОВА БЪРДУКОВА** – задочен докторант в катедра „Икономика и организация на туризма” към факултет „Управление” при Икономически университет – Варна.

София,

31.03.2022 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

(проф. д.н. Таня Парушева)

9002 Варна, бул. „Княз Борис I“ 77 тел.
052 643 360 · факс 052 643 365 · www.ue-varna.bg

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ ВАРНА

Вх. № ДД0 - 566 / 29.04.2022
на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ по ПН 3.9
„Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“ по
процедура, обявена от Икономически университет – Варна

РЕЦЕНЗИЯ

77, Knyaz Boris I Blvd., 9002 Varna, Bulgaria
Phone+35952643360·Fax+35952643365·www.ue-varna.bg

1. Обща информация

Изготвил рецензията: доц. д-р Георгина Луканова

Основание за написване на рецензията: заповед на Зам.-ректора по НИДРК
на ИУ-Варна РД-06-42 от 07.03.2022 г. и решение на заседание на Научното жури
от 15.03.2022 г.

Автор на дисертационния труд: докторант Лиляна Петрова Бърдукова с
научен ръководител проф. д-р Стоян Маринов и втори научен ръководител доц.
д-р Радан Милянов.

Тема на дисертационния труд: „Икономическа ефективност на морски
хотелски комплекс“.

2. Данни за дисертанта

Лиляна Бърдукова завършва средно образование в Професионална
гимназия по икономика „Иван Богоев“, гр. Варна през 1995 г. Бакалавърска
степен придобива в ИУ-Варна през 2004 г. по специалност „Счетоводство и
контрол“. През 2005 г. придобива магистърска степен по същата специалност, а
пет години по-късно, през 2010 г. получава втора магистърска степен по
специалност „Право“ към Варненски свободен университет.

В периода 2015 г. – 2019 г. Лиляна Бърдукова е задочен докторант към
катедра „Икономика и организация на туризма“, ИУ-Варна по ДП „Икономика и
управление (Туризъм)“. По време на обучението си полага с успех всички изпити
от докторантския минимум и публикува две статии и четири доклада.

Освен английски език, докторантката владее и немски език. Езиковите ѝ знания ѝ предоставят възможност за свободно ползване на чуждестранна специализирана и научна литература и комуникации, което се отразява и върху качествата на дисертационния труд.

Лиляна Бърдурова има богат трудов стаж в областта на хотелиерството и счетоводството в туризма. Работи два сезона като администратор в к. к. „Златни пясъци“, а от 2005 г. до сега е последователно счетоводител, юрисконсулт и главен счетоводител в големи, висококатегорийни хотели. Към настоящия момент Лиляна Бърдурова е главен счетоводител в хотел-галерия Графит, гр. Варна, където ръководи, организира, контролира и отговаря за цялостната финансово- счетоводна дейност на предприятието.

Освен това докторант Бърдурова има и преподавателски опит, тъй като четири години е водила семинарни занятия по дисциплината „Счетоводство на туристическото предприятие“ в Колеж по туризъм, Варна.

Решението за откриване на процедура по защита е взето на заседание на катедрения колектив и утвърдено на заседание на ФС на факултет „Управление“, съобразно изискванията на чл. 30 и чл. 32, ал. 2 от Правилника за развитие на АС в ИУ-Варна.

Представените обстоятелства и приложените документи показват, че са спазени изискванията на чл. 34, ал. 1 и чл. 35 от Правилника на ИУ-Варна и Лиляна Петрова Бърдурова има право да се яви на защита на своя дисертационен труд.

3. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е в общ обем от 242 страници, от които 232 страници основен текст и 10 страници приложения. Основния текст е структуриран както следва: увод (5 стр.), изложение в три глави (гл. I – 67 стр., гл. II, гл. – 60 стр., гл. III – 73 стр., общо 198 стр.), заключение (6 стр.), списък с използваните източници (14 стр.). Илюстративният материал в рамките на изложението включва 13 таблици и 13 фигури. Към дисертацията има и 3 приложения.

Общото представяне на дисертационния труд налага да се открайт следните по-важни моменти:

Актуалност. Дисертацията е посветена на теоретичното и емпиричното изследване на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс. Избраната тематика е актуална и с голяма практическа значимост, особено в контекста на негативните отражения на пандемията от COVID-19 върху развитието на хотелиерството както в България, така и в международен план. Изследването на икономическата ефективност е от съществено значение за дейността на хотелиерското предприятие с оглед навременното адаптиране на фирмени стратегии към новите реалности в туристическия бизнес.

Обект и предмет на изследване. Солучливо са разграничени обектът и предметът на изследването. За обект на анализ е избран морският хотелски комплекс и конкретно хотелски комплекс „Атлас“ в к. к „Златни пясъци“. Предмет на изследването е икономическата ефективност на морски хотелски комплекс.

Научноизследователска цел и задачи. Съобразно избраните обект и предмет на изследване докторантката ясно конкретизира научноизследователската цел: „посредством теоретична систематизация, анализ и оценка на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс да бъдат очертани насоки за нейното повишаване по примера на хотелски комплекс „Атлас“. Формулирани са произтичащите от целта пет изследователски задачи, които способстват за нейното постигане.

Изследователска теза и хипотези. Подходящо е конструирана изследователската теза на автора – „Икономическата ефективността на морския хотелски комплекс и нейното повишаване са многофакторно обусловени по отношение на разходите и приходите от дейността на обекта“. Доказването на тезата се реализира чрез проверка на три работни хипотези.

Изследователски инструментариум. За постигане целта на разработката и изпълнение на произтичащите от нея задачи са подбрани подходящи и приложими изследователски методи.

Коректно са посочени ограниченията на изследването.

Библиографският апарат включва 196 заглавия, от които 60 на кирилица (български), 115 на латиница (всички са на английски език) и 21 са сайтове от интернет. Като обем, обхват и съдържание използваните източници са подходящо подбрани съобразно изследваната тематика.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Структурата на научната разработка съответства на поставената цел и изследователските задачи.

В **първа глава** на дисертационния труд са разгледани основните аспекти на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс. В тази част на дисертацията е представен подробен обзор на различни гледни точки относно термините „курорт“, „туристически комплекс“ и „хотелски комплекс“, на чиято база докторантката открява особеностите на „морски хотелски комплекс“ в контекста на хотелиерската суперструктура. Чрез систематизиране на критерии и показатели за оценка на икономическата ефективност в туризма е разработен е авторов модел за измерване на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс. Този модел има приносен характер и демонстрира способност за разработване на методологични рамки на базата на интерпретация на теоретични постановки.

Втора глава е посветена на анализа на икономическата ефективност на изследвания обект. За тази цел е приложен методът на обобщаване на данни (Data Envelopment Analysis), чрез който се оценява производителността на няколко структурни единици. Този метод спомага да се идентифицират добрите практики за използването на ресурсите сред група сходни обекти, както и да се откроят възможностите за разгръщане на потенциала на изследвания обект.

В **трета глава** са разгледани тенденциите в развитието на хотелиерството и на морските хотелски комплекси в България. В съответствие с обобщените изводи и оценки докторантката аргументирано разкрива основните насоки за повишаване икономическата ефективност на изследвания обект в три основни

направления: усъвършенстване на инвестиционния процес, оптимизиране на експлоатационните разходи и оптимизиране на приходите.

Заключението обобщава изпълнението на изследователските задачи и подчертава приносните моменти на научната разработка.

Можем да обобщим, че структурата и съдържанието на дисертационния труд напълно кореспондират с поставената научно изследователска цел и задачи. Постигнати са добра логическа последователност и баланс на отделните структурни елементи. Освен задълбочени теоретични анализи дисертационният труд съдържа и конкретни емпирични резултати, които обективно отразяват реалните постижения на проведеното научно изследване. Тяхната интерпретация дава възможност на докторантката за точни и ясни изводи, които произтичат от изследването, както и за препоръки с практическа значимост.

Авторефератът отразява адекватно съдържанието на представения за рецензиране труд. Включена е обща характеристика на дисертационния труд, последователно са представени неговата структура и съдържанието на отделните части на изложението.

5. Научни и научно-приложни приноси

В дисертационния труд на докторант Лияна Бърдукова могат да се откроят и систематизират следните научни и научно-приложни приноси:

- Оценявам като постижение и теоретичен принос на дисертанта разширяване на научното знание относно икономическа ефективност на морски хотелски комплекс.
- Приемам за теоретичен принос на автора предложния модел за оценка на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс.
- Принос с научно-приложен характер е направеният комплексен анализ на изследвания обект, който демонстрира уменията на докторантката да провежда самостоятелно научно изследване и да интерпретира неговите резултати.
- Като принос с научно-приложен характер оценявам изведените препоръки за повишаване на икономическата ефективност на морски хотелски комплекс.

6. Публикации по дисертацията

Докторант Лилияна Бърдукова е представила списък с шест публикации по дисертацията, в т. ч. 2 научни статии и 4 доклада. Публикациите са тясно свързани с тематиката на дисертационния труд, в голяма степен отразяват съществени негови части и му придават публичност.

7. Критични бележки и препоръки

В представения за рецензиране дисертационен труд на докторант Лилияна Бърдукова съществени теоретични, логични и методически грешки не са констатирани. Допуснати са някои неточности при обвързване на текст и графично изображение, описания, смесване на теоретични и аналитични елементи. Забелязват се и известни пропуски от редакционно естество. Тези неточности по никакъв начин не намаляват изведените в рецензията достойнства на труда и съдържащите се в него научни и научно-приложни приноси на автора.

8. Въпроси към докторанта

Какви препоръки можете да дадете за повишаване на ефективността на дистрибуционните и комуникационните канали на морски хотелски комплекс в условията на изострена конкуренция и негативно въздействие на политическите фактори на макросредата?

9. Заключение

Представеният дисертационен труд представлява завършено самостоятелно изследване, което отговаря на необходимите изисквания към подобен род разработки за структурираност, завършеност и значимост. С разработването му са постигнати определени научни и научно-приложни резултати и ясно се открояват приносни моменти. На база на направената цялостна преценка в настоящата рецензия считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на АС на ИУ-Варна.

Като се основавам на **положителната оценка** на дисертационния труд, както и на научните и научно-приложни достижения на докторантката, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдим на докторант Лилияна

Петрова Бърдукова образователната и научна степен „доктор“ по ПН 3.9 „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“.

26.04.2022 г.

Варна

Рецензент:

(доц. д-р Георгина Луканова)

Г